№ 123. Neue Jüdische Zeitung. II. Jahrgang.

דיא רעדאקציאָן אונד אדמיניסטראציאָן רעפינדעט זיך Schiffmannsgasse 6, Budapest, וואָהין אויך דיא פרענומעראציאָנס-געלדער צו זענדען זינד.

איגזעראטע ווערדען ביללינסט בערעכנעט.

נייע יידישע צייטונג

דיא „נייע יידישע צייטונג" ערשיינט יעדען דיענסטאג אונד פרייטאג.

פרענומעראציאָנס-פרייזע:
גאנציעהריג 7 פל. — קר.
האלביעהריג 3 „ 50 „
פירטעליעהריג 1 „ 75 „

שנת תרמ"ב לפ"ק. Budapest, Dienstag 25. Juli 1882. ג"ה בודאפעסט, תשעה באב.

אָטוואָש געגען ווערהאָוואי.

אונטער אללען הויפטשטעדטישען צייטונגען, וועלכע זיך מיט דער טיסא-עסלארער אנגעלעגענהייט בעפאסט האבען, וואר „פינגעטלענשעג" דאס איינציגע בלאטט, וועלכעס דיעזע אנגעלעגענהייט מיט פאנאטישעם יודענהאס פערפאָלגטע. דיא בעריכטע דיעזעס שמוטצבלאטטעס ווארען אימער מיט שייערליכען דינגען געפיללט, אונד אין יעדעם בלאטטע ווארדע דער קאָנפעססיאָנעללע מאָרד אלס ערוויעזען מיטגעטהיילט, דיא יידישען שטאאטסבירגער אלס איינע מאָרדערבאנדע געבראנדמארקט. דיעזע ליגענהאפטען בעריכטע ווארען דאריף בערעכנעט, דאס בויערנפאָלק געגען דיא יודען צו העטצען. העטטע איינע אללגעמיינע יודענהעטצע אום זיך געגריפפען, אונד דער געמיינע פאָבעל יידישעם איינגענטהום צערשטאָרט אונד איינע פערווירונג הערפאָרגעבראכט, דאנן ווערע דיא שאָנסטע צייט פיר ווערהאָוואי אונד גענאָססען אים טריבען צו פישען געוועזען.

ווערהאָוואי האט אויף דיא ניעדערען ליידענשאפטען דעם פאָלקעס שפעקולירט. דיעזער אָרדינערע קראקעהלער אונד טרונקענבאָלד האט זיך אבער פעררעכנעט. דער אונגארישע בויער איזט ניכט זאָ לייכט פיר איין אונטערנעהמען צו געווינגען, וואָביא ער נור פערליערען קאנן, דענן דיא רעגיערונג איזט שטארק — אונד קאָלאָמאן טיסא דער אונגארישע מיניסטער-פרעזידענט האלט וואָרט.

ווערהאָוואי איזט נון צור איבערצייגונג געלאנגט, דאס עס אונמאָגליך איזט, איינע יודענהעטצע אינ'ם לעבען צו רופען, אונד אין זיינער וואוטה ווענדעט ער זיך געגען דיא פערטהיידיגער דער איינגעשפערטען יודען. ער ערצעהלט אין שפאלטענלאנגען ארטיקעל, וויא פיעל טויזענדע דיעזע פערטהיידיגונג דען הערען איינטראגען ווירד, אונד געהט מיט זיינעם אינפאמען אנגריפף זאָ וויט, דאס ער דען דעפוטירטען אָטוואָש פאָרווירפע מאכט, ער העטטע זיך צום פערטהיידיגער דער אנגעקלאגטען יודען זעלבער איינגעדרונגען. — אין פאָלגע דיעזעס שענדליכען אנגריפפעס האט הערר קארל אָטוואָש, דער פערטהיידיגער דער אין דער טיסא-עסלארער אנגעלעגענהייט איינגעשפערטען יודען, איינע ערקלערונג אין דען געסטריגען צייטונגען פעראָפפענטליכט, וועלכע אין זעהר רוהיגען אונד ענערגישען ווארטען געהאלטען איזט. דיעזע ערקלערונג דירפטע דיא אנטיסעמיטישען היטצקאָפפע איין וועניג אבקיהלען, עס זינד דיעס אבער כאראקטערלאָזע בובען, זיא ביינטעלן זיך אב, וויא דיא הינדע, דיא מאן מיט קאלטען וואססער בעגיעסט אונד בעללען ווייטער. איין אָרדענטליכער מענש האָרט יא גאר ניכט אויף דיעזעס געקלעפפע. אין מישקאָלין האט יא זאָגאר איין קויפמאנן אָפפענטליך פראָטעסטירט, וויל מאן איהן פיר איינען אנטיסעמיטען פערשריען האט. דיא ערקלערונג דעם הערן קארל אָטוואָש לויטעט:

„דער אויף מיך בעציגליכע ארטיקעל אין דער געסטריגען נוממער דעם „פינגעטלענשעג" אונד יעדע מיטטהיילונג איבערדויפט איזט ביז צום לעטצטען ווארטע איינע ניעדערטרעכטיגע פערלייםדונג. דען בעשייד דעם אונטערזוכונגסריכטערס, וועלכער פאָם 15. יולי דאטירט, דורך יאָזעף בארי איינגעהענדיג אונטערשריעבען אונד מיט דעם זיעגעל דעם געריכטסטאָפעס פערזעהען איזט אונד אין וועלכעם איך אויפגעפאָדערט ווערדע, ענטוועדער פערזאָנליך מיינען שטענדיגען אויפענטהאלט אין ניר-עדיהאזא צו נעהמען אונד מיינע וואָהנונג אנצומעלדען אָדער אבער איינען שטעללפערטרעטער צו ערנעננען, האבע איך אם 16. יולי פאָרמיטטאגס 10 אוהר ערהאלטען אונד דאריף אונטער צאהל 4167 זאָפאָרט אים וועגע דעם בודאפעסטער הויפטשטעלע-גראפענאמטעס געאנטוואָרטעט, דאס איך אם 17. דיעזעס אין נירעדיהאזא אים האָטעל איראָפא, פאָם 18. דיעזעס אב אבער אים באדע סאָסטאָ וואָהנען ווערדע אונד אם זעלבען טאגע קאָממע איך אויך מיט דעם אבענדצוגע היער אן. דאס איזט דיא וואהרהייט, וועלכע דער „עדיעטערטעש" אונד נאך איהם אויך דיא אנדערען בלעטטער ריכטיג פעראָפפענטליכטען. — דער „פינגעטלענשעג" אונד יעדערמאנן, דער ענטגעגענגעזעטצטעס בעהויפטעט, זייא ער בעריכטערשטאטטער אָדער אונטערזוכונגסריכטער האט איינפאך געלאָגען. געגען דען „פינגעטלענשעג" ווערדע איך איינען פרעספראָצעס אנשטרענגען, ניכט דארום, דאס ער פערארטהיילט ווערדע, זאָנדערן דאמיט איך געלעגענהייט האבע, איינמאל ווערהאָוואי פאָר דער נאציאָן צו ענטלארווען. איך ווייס, דאס געגען איהן נור דיא איינעם בארטויקס דיא איינציג ווירדיגע וואפפע איזט. (ווערהאָוואי ווארדע פאָן איינעם צייטונגסשרייבער, נאמענס לודוויג בארטויק פאָר אונגעפעהר צוויא יאהרען פאָר איינעם היעזיגען האָטעל אויף דער קערעפעשערשטראססע וועגען איינען וואָרטשטרייט צווישען דעם „פינגעטלענשעג" אונד דעם וויטצבלאטטע „באָלאָנד אישטויק" מיט דעם שטאָקע גוט דורכגעפריגעלט.) אבער מיינע שטעללונג געביעטעט עס, דאס איך דיעזע נור אים אללערלעטצטען פאללע אין אנווענדונג ברינגע. ניכט לאנגע מעהר קאנן מאן דאס לאנד מיט ליגען פערזעהען, איך האָפפע, בינגען קורצעם ווירד ליכט אין דען שטאנד דער טיסא-עסלארער אנגעלעגענהייט געבראכט ווערדען, ביז דאהין שטעללע איך דאס רעכט דער פערטהיידיגונג, דאס היילינסטע דער געזעללשאפטליכען רעכטע אונד פרייהייטען, וועלכעס אויך דער עלענדסטע טיראנן צו רעספעקטירען פפלעגט; ביז דאהין שטעללע איך אויך מיך אונטער דען שוטץ דער אנשטענדיגען צייטונגען דעם לאנדעס געגען דיא אנגריפפע דעם „פינגעטלענשעג."

קארל אָטוואָש.

ווערהאָוואי האטטע צוואר שאָן מאנכען הארטען קאמפף פאָר דען געשוואָרנען צו בעשטעהען, אונד אימער איזט עס איהם געלונגען פרייגעשפראָכען דען געריכטסזאאל צו פערלאססען. וויר אונזערערזייטס גלויבען יעדאָך דאס ווערהאָוואי דיעסמאל זיין גראב זיך זעלבסט געגראבען האט אונד דאס דיא געשוואָרענען איהם ניכט זאָ לייכטעס שפיעל לאססען ווערדען.

איבריגענס דירפטע דיא זאכע נאָך אנדערע פאָלגען נאך זיך ציעהען. פיעללייכט גאר איין דועלל. אין פאָלגע דער הייטע ערשיענענען ערקלערונג קארל אָטוואָש'ס איזט ווערהאָוואי מיט דעם מאָרגענצוגע נאך נירעדיהאזא אבגערייזט, אום דיא אנגעלעגענהייט דאָרט אויסצוטראגען. עס איזט יעדאָך פראגליך, אָב זיך הערר אָטוואָש מיט איהם דועללירען ווירד.

צור עסלארער אנגעלעגענהייט.

„פינגעטלענשעג" ברינגט הייטע, וויא אללטעגליך שפאלטענלאנגע בעריכטע איבער דיא טיסא-עסלארער אנגעלעגענהייט. נעבסט פיעלפאכען ווידערהאָלונגען אונד אויפפרישונגען, ווירד אונס איינע גאנץ נייע זאכע אויפגעטישט. דיא יודען בעאבזיכטיגען נעמליך דיא אויף דען גאנצען פראָצעס פאָן טיסא-עסלאר בעציגליכען אקטען צו שטעהלען אונד דאדורך דען גאנג דער אונטערזוכונג אונמאָגליך צו מאכען.

„דאָך ניכטס איזט זאָ פיין געשפאָננען, דאס ניכט קאָממט אונטער דיא זאָננען" אונד זאָ האט דער אונטערזוכונגסריכטער פאָן דעם פעררוכטען פלאנע קענטניס ערהאלטען אונד דיא שטרענגסטען מאסרעגעלן געטראָפפען, אום דען געפלאנטען דיעבשטאהל צו פערייטעלן אונד אים פאללע דיעזער דאָך געלינגען זאָללטע, פאָרגעזעהען צו זיין. דיא אונטערזוכונגסאקטען ווערדען נעמליך טאג אונד נאכט פאָן בעוואפפנעטען היטערן בעוואכט. אללע אקטען זינד מעהרפאך אבגעשריעבען אונד דיא לעגאליזירטען קאָפיען אן זיכערען אָרטען ניעדערגעלעגט. דאס פובליקום קאנן פאָללקאָממען בערוהיגט זיין, דיא פערטושער דעם פערברעכענס האבען איהרען מאנן געפונדען.

מאן ברויכט דען דיעבשטאהל דער אקטען ניכט צו פירכטען, דענן עס זינד יא לעגאליזירטע קאָפיען דא. דאס אויף גרונד דיעזער זאָ זאָרגזאם בעוואכטען אקטען, איינע אנקלאגע ערהאָבען ווערדען קאנן, איזט מעהר אלס זיכער.

ווייטער שרייבט דיעזעס שמוטצבלאטט: דער אונטערזוכונגסריכטער האט בעווייזע אין הענדען, דיא פאָן קיינער מאכט דער וועלט ווידערלעגט ווערדען קאָננען אונד צו איינעם צווייפעללאָזען רעזולטאט פיהרען ווערדען. דאס פערברעכען איזט פאָללקאָממען אויפגעקלערט, אונד דיא איינגעשפערטען ווערדען גאנץ געוויס אין דען אנקלאגעשטאנד פערזעטצט.

צום שלוסע ברינגט נאָך „פינגעטלענשעג" אים דער ריכטקאממער אונטער דעם טיטעל „מיט דעם פאללע פאָן טיסא-עסלאר פערוואנדטע פאללע", וועלכע איהם פאָן מענגערן, דיא אויף האָהער שטופע דער אינטעלליגענץ שטעהען זאָללען, מיטגעטהיילט וואורדען.

דער קאָנ' נאטאר ב. ערצעהלט אים קאלאנער באדע פאָלגענדען פאלל:

אין האטסעג האָרטע ער, דאס דער שוחט אום דיא מצות קנעטענדען כריסטענפרויען זאָ לאנגע הערומשליך, ביז ער איינע אן דער האנד פערוואונדעטע. דיא בלוטענדע האנד ליעס ער ניכט פערבינדען, זיא מוסטע דאמיט פאָרטקנעטען, דאס דיעזער פאלל אויך פאָן צייגען בעשטעטיגט ווארדע, איזט זעלבסטפערשטענדליך.

דער צווייטע פאלל געדט דעם אונאבהענגיגען בלאטטע אים סט'-גאָטהארד צו: אים פאָריגען יאהרע בעמערקטע דער קרייזנאָטער אין סט'-עדיעד דאס איין בויערנמעדכען איינען בעשעדיגטען אונד ענטצינדעטען פינגער האבע אונד פראגטע דאס מעדכען, וואס איהם פעהלע. דיא אנטוואָרט וואר, דאס איין יודע זיא בערעדעט האבע, איהם איינען לאָפפעל בלוט פאָן איהרעם פינגער צו געבען וואָפיר זיא 2 גולדען ערהאלטע. דאס מעדכען ליעס זיך פערלאָקען גאב דאס בלוט הער אונד האטטע היעפאָן דען ענטצינדעטען פינגער.

אללדיעס שרייבט איין בודאפעסטער טאגבלאטט אָהנע צור פעראנטוואָרטונג געצאָגען צו ווערדען.

אנגעשווענדעטע אלץ צו אונגעריכטיגע האנט איז געשטאנ-דאלאשא.-ראבאיאט איזט מיט 10. סעפטעמבער ל׳ דער פאסטען אינעם חזן דער אויב טיכטיגער שוחט ובודק (וקורא זיין זאלל. צו בעזעצען. יאה. רעסגעראלט 800 גולדען. האלבעד שחיטה אונד אבלכע. ניכט אינגעדיטענדע עפאלטעגען. בע. ווערבער. וועלכע דשטען אונד בעפעהלונגס-צייג. נוססע פאן אנערקאנטען ראבבינישען אינשטאר. שטעען בעזעטצען. זאללען בין דענגסטענס 20. אוי. נוסס צום פראבעאפטראג. ערשיינען. דייזעשעזען ווערדען נור דרעם אקצעפטירטען פערגיטען.

באלאשא.-דיראמאס אים יולי 1882.

אזעף לאווינגער. סאלאמאן ווייס
אמאר. פ״ע.

ראה זה חדש הוא

נעפעטשטער עליכטס זיך אנצוציען. דאס ער על שנת תרמ״ג 1883 לפ״ס. איינע לוח העיבוטעם. דער אין ערגיר חיינטס אלס זמן מולדות תקופות וסוף זמן קדוש הלבנה. ווא איך בעמעלך דע מנהגו ודיני בית הכנסת ווערד קלאיגקט אונד צוזפיר-עטעסט איזט; זולבער איזט אאן שני נאוני דדור נ״י נעמליך מהגאון משוראן נ״י ומהגאון דמאטעדארף נ״י. בעמואאטעט. דער פרייז איזט 12 קר״. פעסטגעזעטצט. פיר בוכהענדלער מיט 50 עקעמפלארען 10 קר״. איבער 50 עקעמפלארען 9 קר״ — אום ערדער נאכהמטע אפרעזיטיגען, לאסטע איך אידן אים יולבסטפערלאג. ערשיינען אונד איזט פיר דעמלעער נור דו. רעקט פאן מיר צו בעזיעהן.

D. Friedländer
Budapest, Neuer Marktplatz Nr. 8.

דיא שאנסטען גאלדשטיקרייען
איך פרוכט אונד מאנטערל.
K. GRÜNWALD,
Budapest, Landstrasse Huszár'sches Haus.
אינגעגיגער יידישער גאלד-שמיד אין אסטערייך-אונגארן.

בעפעהלט זיך צור אנפערטיגונג אללער אים יידישען אלטען אונד נייען רישום פאר-קאמענדען מוסטאלד-שטקרייען אונד בירגט דעסטען דיעזע 36 אדרען אוך דייזעזע נעבייטע ווייזהייטבעגעד וואהלפערדענטער רוף פיר סאלידע אונד בעכטעסטע עפפעקטע אזוגנ.

☞ צייכנונגען אין גראסטער איסטוראל לייגען צור אינזיכט איך.

בשר קארפאטען-ציינגעל-קעזע.

אין ציינגעל צו 3 בזו 4 קלא Ima קוואלטעט.

וויא איך גלייכזאמטאלץ בשר ליפטייער פרימא. — אין קלייגנע נעבענדיגע ☞ בראטשר נור אפילו למחדרין מן המחדרין ☞ שעטטאן פארדעטזנג ביא

עקבא עדרעזעלד.

JAKOB EHRENFELD
Brennholzhandlung
in Ofen Christinerstadt, Grabengasse Nr. 13.

דיא נייעסטע ערפינדונג

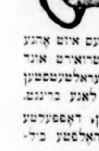

איזט דאס נאך פאטענט. נאאנד אים אמעריקא נ״י. פערגעסטעטע עלאסטישע בורטבאנד אאן אללייס. אדם איך דאס אונד קורצע: זולבעם איזט אייגע פעדיגע אים דייגעם נוטמי קונסטיך קאמפרעסיאנס אונד דאס דער צוויגע. דאס עס וולבסט דיא אפאלטעטטעגע בייגע אין קונסטטער צייט אין דיא בוינטע לאנג בייגנג.

פ״ייז: איזטאאטע אאן 6—7 גולדען, דאפפעלטע אאן 10—15 גולדען. פיר קונדע אים דיא האלטטע בול-לענגע.

נראפטע לאנגע אין מוטטער-שפרייטצען, לופט-פאלטטע, בעטטע-אויפלאגען, נוטמי-שווייטטפפען אונד אללער נוטמי-ווארטונג-ארטיקעל. — ביא נרוכבנדערע בטטטע אנזוגע. בען אב דעבטטע, לוגטע אדער דאפפעלט, זא איך דיא לייפטטטע.

☞ בעטטע אללונגען מטטפעלטטע נאכנאהמע אומזע. דענד ביא

MORITZ POLITZER, k. k. Bandagist,
Budapest, Franz-Deákgasse.

קאָנקורז.

אין דער אייטר אירשט אידר׳ קולטוסגעמיינדע בראבאשא.-דיראמאס איזט מיט 10. סעפטעמבער ל׳ דער פאסטען אינעם חזן דער אויב טיכטיגער שוחט ובודק וקורא זיין זאלל. צו בעזעטצען. יאה. רעסגעראלט 800 גולדען. האלבעד שחיטה אונד אבלכע. ניכט אינגעדיטענדע עפאלטעגען. בע. ווערבער. וועלכע דשטען אונד בעפעהלונגס-צייג. נוססע פאן אנערקאנטען ראבבינישען אינשטאר. שטעען בעזעטצען. זאללען בין דענגסטענס 20. אוי. נוסס צום פראבעאפטראג. ערשיינען. דייזעשעזען ווערדען נור דרעם אקצעפטירטען פערגיטען.

באלאשא.-דיראמאס אים יולי 1882.

אזעף לאווינגער. סאלאמאן ווייס
אמאר. פ״ע.

ראה זה חדש הוא

נעפעטשטער עליכטס זיך אנצוציען. דאס ער על שנת תרמ״ג 1883 לפ״ס. איינע לוח העיבוטעם. דער אין ערגיר חיינטס אלס זמן מולדות תקופות וסוף זמן קדוש הלבנה. ווא איך בעמעלך דע מנהגו ודיני בית הכנסת ווערד קלאיגקט אונד צוזפיר-עטעסט איזט; זולבער איזט אאן שני נאוני דדור נ״י נעמליך מהגאון משוראן נ״י ומהגאון דמאטעדארף נ״י. בעמואאטעט. דער פרייז איזט 12 קר״. פעסטגעזעטצט. פיר בוכהענדלער מיט 50 עקעמפלארען 10 קר״. איבער 50 עקעמפלארען 9 קר״ — אום ערדער נאכהמטע אפרעזיטיגען, לאסטע איך אידן אים יולבסטפערלאג. ערשיינען אונד איזט פיר דעמלעער נור דו. רעקט פאן מיר צו בעזיעהן.

D. Friedländer
Budapest, Neuer Marktplatz Nr. 8.

דיא שאנסטען גאלדשטיקרייען
איך פרוכט אונד מאנטערל.
K. GRÜNWALD,
Budapest, Landstrasse Huszár'sches Haus.
אינגעגיגער יידישער גאלד-שמיד אין אסטערייך-אונגארן.

בעפעהלט זיך צור אנפערטיגונג אללער אים יידישען אלטען אונד נייען רישום פאר-קאמענדען מוסטאלד-שטקרייען אונד בירגט דעסטען דיעזע 36 אדרען אוך דייזעזע נעבייטע ווייזהייטבעגעד וואהלפערדענטער רוף פיר סאלידע אונד בעכטעסטע עפפעקטע אזוגנ.

☞ צייכנונגען אין גראסטער איסטוראל לייגען צור אינזיכט איך.

בשר קארפאטען-ציינגעל-קעזע.

אין ציינגעל צו 3 בזו 4 קלא Ima קוואלטעט.

וויא איך גלייכזאמטאלץ בשר ליפטייער פרימא. — אין קלייגנע נעבענדיגע ☞ בראטשר נור אפילו למחדרין מן המחדרין ☞ שעטטאן פארדעטזנג ביא

עקבא עדרעזעלד.

JAKOB EHRENFELD
Brennholzhandlung
in Ofen Christinerstadt, Grabengasse Nr. 13.

דיא נייעסטע ערפינדונג

איזט דאס נאך פאטענט. נאאנד אים אמעריקא נ״י. פערגעסטעטע עלאסטישע בורטבאנד אאן אללייס. אדם איך דאס אונד קורצע: זולבעם איזט אייגע פעדיגע אים דייגעם נוטמי קונסטיך קאמפרעסיאנס אונד דאס דער צוויגע. דאס עס וולבסט דיא אפאלטעטטעגע בייגע אין קונסטטער צייט אין דיא בוינטע לאנג בייגנג.

פ״ייז: איזטאאטע אאן 6—7 גולדען, דאפפעלטע אאן 10—15 גולדען. פיר קונדע אים דיא האלבטע בול-לענגע.

נראפטע לאנגע אין מוטטער-שפרייטצען, לופט-פאלטטע, בעטטע-אויפלאגען, נוטמי-שווייטטפפען אונד אללער נוטמי-ווארטונג-ארטיקעל. — ביא נרוכבנדערע בטטטע אנזוגע. בען אב דעבטטע, לוגטע אדער דאפפעלט, זא איך דיא לייפטטטע.

☞ בעטטע אללונגען מטטפעלטטע נאכנאהמע אומזע. דענד ביא

MORITZ POLITZER, k. k. Bandagist,
Budapest, Franz-Deákgasse.

פערצייכנים

איבער דיא פיר אינזערע אינגליקלבען גלוי-בענסבריידער אין רוסלאנד ביא זר׳ עדרוז׳ דעם הערדן אבערראבבינער נ״י צו פרעס-בורג איינגעגאנגענען שפעדען.

XIV.

מונקאטש: דורך עדרוז הערדן אבער-ראבבינער שפיראא 300 גולד.

טשוטשא: דורך הערדן ה׳ שפיטין אאר-שטעדער 13 גולדען.

ווערבאץ: דורך עדרוז ה׳ מענדל פייער ראבבינאסטעדיטער 15 גולד.

קליינוואדרין: דורך עדרוז ה׳ אבעראראבבינער ״ינבערגער 110 גולד.

נירעדיהאזא: דורך לאב אאר-שאנד דער אישטראאקסען נעמינדע 15 גולדען.

ראאסינעט: דורך עדרוז ה׳ אבער-ראבבינער סנדערס 101 גולד. 80 קר.

נאמעסטא: דורך לאבל אאר-שאנד 97 גולד. 80 קר.

טשיס: דורך עדרוז ה׳ אבערראבבינער ברוך עקפעלד 80 גולד. 70 קר.

קאבערסדארף: דורך עדרוז הערדן אבערראבבינער אלט 83 גולד. 56 קר.

טשעטינקץ: דורך לאבל אאר-שאנד 24 גולדען 40 קר.

גאבא: (טאלייער קאמיטאט) דורך עדר׳ ה׳ אבערראבבינער קאר׳סנערעס 36 גול.

סאקאס: דורך לאבל אאר-שאנד 8 גול. דען 50 קר.

מארמארא שטינעט: דורך עדרוז ה׳ אבערראבבינער א״ה נתלי הילפערן ה״ק 170 גול. דורך ה׳ משה דוד טרשעלבוים 5 גולד. סומא 175 גול.

סאבארסאלאש: דורך עדרוז הערדן אבערראבבינער סופר אים האלאש 34 גול.

שארוואר: דורך ה׳ נוסמאן שנאבעל פארשטעהער דער ארשה נעמינדע 1-טע זענדונג 48,40. 2-טע זענדונג 26,40. 3-טע זענדונג 12,90. סומא 87 גול. 70 קר.

נאדיר׳ם קא: דורך ה׳ יחזקאל עגנ׳ על 6 גול. 50 קר.

ברוטאטין: דורך ה׳ אבינדור נוסבום 10 גולדען.

נאדיסאלאש: דורך עדרוז ה׳ אבער-ראבבינער קלין 100 גול.

איקא: (וועפסטער קאמ׳) דורך עדרוז׳ה׳ אבערראבבינער שואר״ן 11 גול. 40 קר.

נאדיבאניא: דורך ה׳ צבי הוב שאנ-בערגער גבאי צדקה 34 גול. 30 קר.

קארלס בורג: דורך ה׳ יעקבעבערזון שפענדע דעם ה׳ אבערראבבינער ק״ווים 6 גול.

איזענשטאדט: דורך ה׳ עדרוז ה׳ אבערראבבינער קוטנא 27 גול.

ווייגערן: (רעזיא (אנא׳) דורך עדרוז׳ ה׳ אבערראבבינער פישער 25 גול. 20 קר.

טירנוי: צוויטער עדרוזנג דורך ה׳ יעקב מאנהיים: פאן ה׳ ראבבינער דיאמאנט 10 גולד. ה׳ ראובן ווינטערבערג 5 גולד. ה׳ דוד שמואל נאלד. שמעד 3 גול. סיממא 18 גול.

פערלאזונג

דער וואלדטייל אוא.

ביא דער אם 15. יולי פאריגאמפענען צעזונג דיי-זער לאנג פערלדער הייפטטעפפטער מיט 20000 גולדען אייך נומ׳ 46927 ; דער 2-טע מיט 2000 גולדען אייך נומ׳ 50020 — אנ׳ דער 3-טע טעפפטער מיט 1000 גול. אייך נומ׳ 11614. פערנער נעווינאנגען יץ 500 גולדען נומ׳ 91615 87484 ; יץ 100 גולדען נומ׳ 12770 13277 22437 18217 17922 14607 64253 59507 ; יץ 50 גול. נומ׳ 53385 29325 95793 88204 81785 44102 36357 29786 ; אינר יץ 40 גולדען נומ׳ 26920 21759 16354 19058 12675 11007 5878 4395 44864 46825 58760 64423 73118 74278 3051 84985 89879 89951 91262 31008.

דער סאלדאט.

אם 15. יולי וואר׳ן אאן דיעזען לאנג נאכשטעהענדע האנדע נעווינסטע נעגאנגען, אונד צוואר אייל דער הייפט-טעפפטער מיט 20000 גול. אייך נומ׳ 50347; דער צווייטע טעפפטער מיט 2000 גול. אייך נומ׳ 74591 אונד דיי 3-טע טעפפטער מיט 1000 גול. אייך נומ׳ 64746. פערנער נעווי-נען יץ 200 גול. נומ׳ 16803 68603 ; יץ 120 גול. נומ׳ 574 10406 74798 89766 ; יץ 110 גולדען נומ׳ 16882 19888 27898 46440 61881 67729 71189 95531 ; יץ 100 גול. נומ׳ 4082 56995 54193 32370 23002 21848 16783 15093 92201 90452 83896 70789 67478.

לאמטא-צייטונג אאם 19. יולי.

ביינן	74	11	32	47	64	

פערגאנטווארטלכער רעדאקטער:

יקותיא הלוי לעדערער.

אנצייגע.

אללע יענע, דיא איך פעללדער אדער רענא-לען, וועלכע אינגעטהאן דעם אראעם זינד, אין אאבטם אדער קריעגע רעפלעקטירען, וואללען זיך אן דיא אדעניסראציאן דייזעס בלאטטעס ווענדען. זאמטאל פעללדער אלס אויך רענאלען זינד גענעג-טען אאבטם אאן אללען קאטשאטען צו פיר-קיפען.

קאָנקורז.

אין דער נעפערטשנען נעפעינדע אים דיא שטעללע אינעם טיכטיגען בעל תפילה שי״ב מטהה וקורא בין ראש חדש אלול הבעל צו בע-ווטצען. דייזע שטעללע איזט מיט אינעם וואה-בענטלכען נעהאלט אאן עצען גולדען, פייער ווארטונג. האלבער עיינקומעטל נאנצער שחיט דה אונד עמאלומענטע, פערבונדען, בעיערבער. וועל-בע אים בעזוטצע אאן קבלות משלושה נאוני זמננו זינד. אונד נאך אין קייגער קאנגרעס אדער שטא-טס-קוא נעמינדע אונגערט האבען, וואל-לען אידרע צינסטס אין דען נעפערטנען פאר-שטאנד באלדיגסט איינגעדען, — נור דער בערו-פענע ווירד צו אינעם פראבעאפטראג צוגעלאס-סען. אונד נור דעם אקצעפטירטען ווערדען דיא דייזעשעזען פערגיטען.

פיר כאנחאד א״ מטות תרמ״ב לפ״ק.

Adresse: MORITZ ADLER
Präses der Isr. orth. Cultusgemeinde Bonyhád.

Herausgeber und verantwortl. Redacteur: Carl Federer. Druck von Markus Neuer Budapest, Kerepescherstraße 14.

הענדע גערייכט, אונד ווערדען אין עגיפטען גע-
מיינזאם די א אָרדנונג הערשטעללען. פֿראנקרייך
האט 40 מילליאָנען פֿראנקס צום קריעגע מיט עגיפ-
טען בעוויללינט, 5000 פֿראנצאָזישע סאָלדאטען זינד
בערייטס אויף דעם וועגע נאך עגיפטען.

דאס ענגלישע פארלאמענט האט עבענפֿאללס
צו דיעזעם צוועקע 23 מילליאָנען בעוויללינט. אראבי
פאשא זאממעלט זיינע סאָלדאטען אונד בעפֿעס-
טינט זיינע שטעללונגען, דענן עס דירפֿטע נאָך
לענגערע צייט דויערן, ביז ענגלאנד אונד פֿראנק-
רייך איהר מיליטער אין עגיפטען אויפֿגעשטעללט
האבען ווערדען, אום אין דאס אינגערע עגיפטענס
פֿאָרדרינגען צו קאָננען.

דאס ענדע דיעזעס אונגלייכען קאמפֿפֿעס
איזט ניכט אבצוזעהען, עס דירפֿטע נאָך פֿיעל בלוט
אין עגיפטען פֿליעסען, ביז דיא אָרדנונג הערגע-
שטעללט ווירד.

פֿערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (דיא פעטראָלעאומשטייער.)
אם 1. סעפטעמבער ווירד דיא פעטראָלעאומשטייער
בעגיננען. עס ווירד דאהער יעדער קויפֿמאנן פֿער-
פֿפֿליכטעט זיין, דען אם ענדע דעס מאָנאטס אוי-
גוסט פֿאָרהאנדענען פֿאָררראטה אן פעטראָלעאום,
איינזאָפֿערן דיעזער פֿאָרראטה 100 קילאָגראמם אי-
בערשטייגט, אם 1. סעפטעמבער אנצומעלדען אונד
פֿיר יע 100 קילאָגראמם 6 גולדען 50 קר. שטייער
צו בעצאהלען. עס איזט פֿיר קויפֿלייטע ניכט פֿאָר-
טהיילהאפֿט, זיך מיט גראָסען פֿאָרראטה צו פֿער-
זעהען, דענן פֿיר דיעזען ארטיקעל אָבוואלטעט דיא
בעגינסטיגונג ניכט, וועלכע בייא דער קאפֿפֿע-
שטייער אין בעטרעפֿף דער נאכטרעגליכען בע-
שטייערונג געזעטצליך אויסגעשפראָכען וואורדע.
איין גראָסער פֿאָרראטה ווירד דאהער פֿאָן קיינעם
נוטצען זיין.

* (דיא ערנטע אין אונגארן.)
אוים אללען געגענדען דעס לאנדעס קאָממען בע-
ריכטע איבער איינע אויסגעצייכנעטע ערנטע. אים
באנאט איז דאס ערגעבניס איין פֿאָרציגליכעס. דיא
ערנטע-ארבייטען שרייטען ראש פֿאָרווערטס, דאס
וועטטער איזט איבעראלל גינסטיג אונד עס איזט
אללענטהאלבען דער דרוש בעגאָננען וואָרדען. דאס
רעזולטאט איזט איין רייכעס אונד עס איזט געוויס,
דאס דיא היעריגע ערנטע צו דען בעסטען צעה-
לען ווירד, דיא אונגארן זייט 15 יאהרען איינגע-
היימסט האט. פֿיר דיא האקפֿריכטע, נאמענטליך
פֿיר קוקורוץ איזט רעגען דרינגענד ערווינשט, טריטט
דערזעלבע נאָך צור רעכטען צייט איין, דאנן ווער-
דען וויר אויך אין דיעזען פֿרוכטגאטטונגען איין אי-
בעראויס צופֿריעדענשטעללענדעס ערגעבניס צו
פֿערצייכנען האבען.

* (צור איבערשוועממונג אין
באָהמען.) זע' מאיעסטעט אונזער קאָניג האט
צור אויגענבליקליכען לינדערונג דער נאָטהלאגע
דער דורך דיא איבערשוועממונג אין באָהמען בע-
שעדיגטען בעוואָהנער דער בעצירקע טרויטענויא
אונד האָהענעלבע איינע אונטערשטיטצונג פֿאָן
פֿינפֿטויזענד גולדען אוים זיינער פריוואטקאססא אין
דער וויזע בעוויללינט, דאס היעפֿאָן 3000 גיל. פֿיר
דען בעצירק טרויטענוי אונד 2000 גולדען פֿיר דען
בעצירק האהענעלבע צו פֿערווענדען זינד.

* (איינען ענערגישען פראָטעסט)
פֿעראָפֿפֿענטליכט איין מישקאָלצער קויפֿמאנן אין דעם דא-
זעלבסט ערשיינענדען בלאטטע „באָרשאָד“, דער בעצייכנענד
איזט פֿיר דיא אונערקוויקליכען צושטענדע, דיא געוויססע
וויהלערייען אין מאנכען פראָווינצשטעדטען הערפֿאָרגערופֿען
האבען. דיא ערקלערונג לויטעט וויא פֿאָלגט: ענטגעגען
דער בעטרעפֿפֿס מיינער פערזאָן אויסגעשפרענגטען נאכריכט,
אלס ווערע איך אנטיסעמיט, ערקלערע איך עס פֿיר מיינע
פֿפֿליכט, צור אללגעמיינען קעננטניס צו ברינגען, דאס איך
אנטיסעמיטישע פרינציפיען וועדער בעטהעטינט, נאָך אויך
איים געדאנקען אקצעפטירט האבע. גלייכצייטיג ערקלערע
איך, דאס איך דעניעניגען, דער זיך ניכט געשייט האט, דיעזע
אונבעגרינדעטע נאכריכט איבער מיך אויסצושפרענגען, פֿיר
איינעם עלענדען, ניכטסווירדיגען אונד עהרלאָזען מענשען
האלטע. אלעקסאנדער מ' אייזענהענדלער.

* (דער שוואגער דעס בא-
ראָנס ראָטהשילד.) אוים לאָנדאָן ווירד
געמעלדעט: סיר אלבערט סאססאָן, שוואגער דעס
באראָנס לעאָפאָלד פֿ' ראָטהשילד האטטע
זיינען זאָהן, דער געגען זיינען וויללען הייראטעטע,
אויס דעם הויזע געיאגט. דיעזער בעגאב זיך מיט
זיינער פֿרויא רעבעקא פֿאָר דען פראכטפֿאללען
פאלאסט דער עלטערן אונד לערמטע פֿאָן 8 אוהר
ביז 2 אוהר מאָרגענס, דאס עס ניכט צו דולדען זייא,
דאס דיא אלטען אין קאָניגליכער פראכט לעבען,
וועהרענד ער מיט זיינער פֿרויא דעם הונגערטאָדע
נאהע זייא. דער פֿאטער ליעס דיא פֿאָליצייא הא-
לען אונד זיינען זאָהן אררעטירען. דיא זאכע קאם
דאנן פֿאָר גערייכט אונד דער פֿערטהיידיגער דעס
יונגען סאססאָן ערקלערטע, דאס איין זאָהן אוים זאָ
רייכעם הויזע אנשפרוך אויף אונטערשטיטצונג הא-
בע. דער פֿאטער מיינטע פֿאָר גערייכט, ער קאָננע
דעם זאָהנע דען צוטריטט איז זיין הויז ניכט גע-
שטאטטען, דא ער שלעגערייען פֿאָן זיינער זייטע
בעפֿירכטע. אלס דער יונגע מאנן זיינען פֿאטער ער-
בליקטע, בעדעקטע ער דעססען הענדע מיט היי-
סען קיססען אונד ריעף: „נאך צוואָלף יאהרען זע-
הע איך מיינען פֿאטער וויעדער, ווירד ער מיר פֿער-
געבען?“ סיר אלבערט פֿערליעס אָהנע איין וואָרט
צו שפרעכען דען גערייכטסזאאל אונד דער ריכטער
ערמאהנטע דען יונגען מאנן, קיינע אָפֿפֿענטליכע
שקאנדאלע מעהר צו מאכען.

* (אללעס איזט שאָן דאגע-
וועזען.) דער „וויענער פרעססע“ ענטנעממען וויר
צור טיסא-עסלארער געשיכטע איינען עהנליכען
פֿאלל, דער זיך אין ענגלאנד פֿאָר 40 יאהרען ער-
אייגנעט האבען זאָלל. אים יאהרע 1841, פֿערשוואנד
נעמליך אין ווארוויק (אין ענגלאנד) איין 18 יעהרי-
געס, וואונדערשאָנעס כריסטענ-מעדכען. עס וואר
עבענפֿאללס איינינע טאגע פֿאָר „פסח“, אונד קיין
געריגנערער אלס דער דאָרטיגע לאָרד בעללמאָנט
טראט אלס אנקלעגער געגען דיא יודען אויף. דאס
זיא אן דעם פֿערשווינדען דעס מעדכענס שולד זייען.
פֿיעלע וואונדערטען זיך וואָהל איבער דיא אנקלאגע
דעס פֿרייזיננינגען לאָרד, אבער מאן גלויבטע, דאס
יענע בלוט-בעשולדיגונגס-געשיכטע פֿאָן דאמאסקוס,
וועלכע אין אללען צייטונגען בעשפראָכען וואורדע
אויך דעם לאָרד דען קאָפֿף פֿערדיקט מאכטע. ניכט
לאנגע דאראויף האט מאן אים פֿלוססע אוזאָן איינע
מעדכען-לייכע געפֿונדען, וועלכע עבענפֿאללס אין
דען קליידערן יענער פֿערשוואונדענע שטעקטען.
אנפֿאנגס מיינטע מאן אויך היער, דאס דיא אויפֿגע-
פֿונדענע לייכע דיא דער פֿערשוואונדענען זייא, וועל-
כע מיינונג זיך אבער דאנן אלס אונריכטיג הערויס-
שטעללטע. דיא אונטערזוכונגס-ריכטער אין ווארוויק
ווארען אבער פֿאָם יודענ-האססע ניכט בעפֿאנגען;
זיא דאכטען ניכט דאראן, דאסס יודען דאס מעדכען
אבגעשלאכטעט העטטען, זאָנדערן דער אנזיכט,
אירגענד יעמאנד האבע דאס מעדכען ענטפֿיהרט,
האבע אורזאכע, דאס ליעבעספֿערהעלטניס מיט
דעמזעלבען אים געהיימען צו פֿפֿלעגען, אונד נון
ריכטעטען זיא איהר שטרעבען דאהין, יענען ענט-
פֿיהרער אויספֿינדיג צו מאכען. דיא אונטערזוכונג
דויערטע בייאנאהע איין גאנצעס יאהר. אָהנע דאס
זיך אירגענד איינע שפור פֿאָן דעם פֿערשוואונדענען
מעדכען געצייגט העטטע. „איינעס טאגעס ענט-
שטאנד אים שלאָססע דעס לאָרד בעללמאָנט איין

טיעפסטען שלאפֿע. אונגעהינדערט דראנגען זיא אין דיא
צעללע פֿאָר, אונד ר' יהושע לענטע דען לייכנאם זיינעס
טהייערען לעהרערס אויף איינע מיטגעבראכטע באהרע.
אבער ר' יהושע קאָננטע דיא לייכע אלליין ניכט פֿאָרט-
שאפֿפֿען; דא פֿאסטע דער פֿרעמדע מיט אן אונד האלף
איהם טראגען.

אונד ר' יהושע שפראך:

„האסט דוא מיר ניכט געזאגט, דאס דוא איין כהן
ביזט, אונד איין כהן דארף זיך דאָך ניכט אן איינעם טאָד-
טען פֿערונרייניגען!“

אונד דער אנדערע שפראך:

„בייא דיינעם לעבען, ר' יהושע, עס איזט דעם כהן
געשטאטטעט, זיך מיט דער לייכע איינעס פֿירסטען דער
נאָטטעסלעהרע צו בעפֿאססען.“

אונד זיא וואנדערטען דיא גאנצע נאכט, ביז זיא נאָך
אנטיפראט קאמען. דא שטיעגען זיא בערג אויף, בערג אב,
אונד פֿאנדען אים געבירגע איינע האָהלע, אין וועלכעס זיא
דיא לייכע בייזעטצטען. דאנן פֿערשלאָסען זיא דיא האָהלע
אונד דער פֿרעמדע שפראך: „הייל דיר, ראבבי עקיבא, דיי-
נע זעעלע איזט איינגעגאנגען צום עוויגען לעבען אונד דיין
הייליגער קאָרפער ווירד היער זיכער רוהען, ביז דאס דער
טאג קאָממט, דא נאָטט דיא גרעבער אָפֿפֿנען אונד דיא
טאָדטען קאָרפער צום נייען לעבען ערוועקען ווירד!

בייא דער נאכריכט פֿאָן דעם טאָדע ראבבי עקיבא'ס
ערפֿאסטע דען איבעררעסט ישראל'ס ענטזעטצען אונד
פֿערצווייפֿלונג. דאס ליכט ישראל'ס שיען ערלאָשען, דיא
קוועללען דער וויזהייט שיענען פֿערזיעגט צו זיין. נאכ-
איינאנדער וואורדען ר' טרפון, ר' חנניה בן תרדיון, ר'
חצפית ערגריפֿפֿען אונד צום קוואלפֿאללסטען טאָדע גע-
פֿיהרט. דיא אלטען בעוועהרטען אונד עדלע לעהרער ישראל'ס
ווארען פֿאסט אללע דאהין, אונד דיא יינגערען האטטען
דיא סמיכה נאָך ניכט ערהאלטען. אלס איינסט משה אויף בע-
פֿעהל גאָטטעס דען יהושע צו זיינעם נאכפֿאָלגער בעשטימ-
טע, דא לעגטע ער איהם דיא הענדע אויף דאס הויפט,
אונד אין דערזעלבען וויזע וויהעטע שטעטס דער לעהרער
דען שילער אונד נעוועהרטע איהם דאדורך דיא ערלויבניס
צו לעהרען אונד רעכט צו שפרעכען. דאס איזט דיא סמיכה.

צור צייט דער האדריאנישען פֿערפֿאָלגונג וואר דיא
סמיכה אויף דאס שטרענגסטע פֿערבאָטען. לעהרער אונד
שילער, דיא דערזעלבען איבערפֿיהרט וואורדען, זאָללטען
דעם טאָדע פֿערפֿאללען זיין, אונד זעלבסט דיא שטאדט,
אין וועלכער דיא סמיכה שטאטטגעהאבט, זאָללטע צער-
שטאָרט ווערדען. דאדורך וואָר עס געקאָממען, דאס ראבבי
עקיבא זיינען שילערן דיא סמיכה ניכט ערטהיילט האטטע.
נון ענטשלאָס זיך ר' יהודה בן בבא, זיין לעבען צו וואגען
אונד דיא סמיכה דען שילערן ראבבי עקיבא'ס: ר' מאיר,
ר' יהודה, ר' שמעון, ר' יוסי, ר' נחמיא אונד ר' אליעזר בן
שמוע צו ערטהיילען. ער וועהלטע איינען אָרט צווישען 2
בערגען, אין גלייכער ענטפֿערנונג צווישען צוויא גראָסען
שטעדטען, צווישען אושאה אונד שפורם, אונד לענטע זיינע
הענדע וויהענד אויף דיא געזאנגטען. אבער דיא זאכע וואר
פֿערראטהען וואָרדען. קוים וואר דיא וויהע פֿאָללענדעט,
זאָ שפרענגטען אויך שאָן דיא ראָמישען רייטער הערבייא.

„איילעט מיינע קינדער, (שפראך ר' יהודה בן בבא)
איילעט פֿאָן הינגען אונד רעטטעט אייער לעבען!“

„אונד דוא, ראבבי?“ פֿראגטען דיא אנדערן.

„רעטטעט איהר אייך נור! (ענטגעגנעטע איהגען ר'
יהודה בן בבא) איהר זייד דיא טרעגער דער צוקונפֿט איז-
ראעלס. איך ווערדע דיא פֿיינדע היער אויפֿצוהאלטען זוכען.
מאָגען זיא אן מיר איהרע וואוטה קיהלען!“

דיא יינגער ענטפֿלאָהען, וועהרענד דער מייסטער רו-
היג דיא פֿיינדע ערווארטעטע, אונד עס נעשאה זאָ, וויא ער
עס ערווארטעט האטטע. זיא ערשטאכען איהן מיט איהרען
לאנצען, ליעסען זיך אבער אן דעם איינען אָפֿפֿער געניגען,
אונד פֿערפֿאָלגטען דיא ענטפֿלאָהענען ניכט.

„דיא זאָננע געהט אויף, נאכדעם זיא אונטערגעגאנגען
איזט.“ אן דעמזעלבען פֿערזאָהנונגסטאגע, אן וועלכעם דיא
זאָננע ראבבי עקיבא'ס פֿיר דיא ערדענבעוואָהנער אונטער-
געגאנגען וואר, וואורדע איין קנעבליין געבאָרען, דעססען העל-
לעס ליכט דיא וועלט ערלייכטען זאָללטע.

דער יונגע זאָהן דעס רבן גמליאל, דער, וויא וויר אָבען
געזעהען האבען, דעם געמעצעל בייא דער צערשטאָרונג
פֿאָן ביתר ענטגאנגען, וואר וועהרענד דער ערצעהלטען ער-
אייגניססע העראנגעוואכסען אונד האטטע איין וייב גענאָממען.
אם טאָדעסטאגע ראבבי עקיבא'ס וואורדע איהם איין זאָהן
געבאָרען, דעם ער דען נאמען יהודה גאב. אלס רבן שמעון בן
גמליאל, דען דיא וויזען ישראל'ס צו איהרעם פֿירסטען ער-
האָבען האטטען, זיינען זאָהן בעשניידען ליעס, זאָ וואורדע
ער ביים ראָמישען שטאטטהאלטער פֿערקלאגט.

אונטערדעס וואר קאיזער האדריאן אן איינער ענטזעטצ-
ליכען קראנקהייט ערקראנקט. זיינע ליידען ווארען זאָ פֿורכט-
באר שווער אונד זיינע טאָדעסאנגסט זאָ גרעסליך, דאס ער
דער שרעקען אונד דיא קוואל זיינער אומגעבונג וואורדע.
ענדליך ביטטעטע ער זיינען איינענען דיענער אן, איהן דורך
דאס שווערט אָדער דורך גיפֿט פֿאָן זיינען קוואלען צו ער-
לאָזען. דיעסטערע שרעקען אונד ענטזעטצליכע געוויססענס-
ביססע ווכטען איהן וועהרענד זיינער לאנגען קראנקהייט
היים, ביז זיינע קרעפֿטע שוואנדען. ער שטארב אם 10. יולי
דעס יאהרעס 138.

וועהרענד דער קראנקהייט האדריאנ'ס פֿיהרטע זיין
אדאָפטוויזאָהן טיטוס אורעליאוס אנטאָניאוס דיא רעגיערונג,
אונד טיניאוס רופוס וואגטע עס ניכט, דען פֿירסטען ישראל'ס
צום טאָדע צו פֿעראורטהיילען; ער פֿירכטעטע דיא מילדע
דעס נייען קאיזערס.

(דער שלוס פֿאָלגט ערסט אין דער נעכסטען נוממער.)

דיא איינגאבע דער פערטהיידיגער.

דער פערטהיידיגער קארל אשואיס האט אין זיינע נאמען, אלס אויך אם נאמען דער אנדערן פערטהיידיגער אין דען גיריעראהאזער נעריכטסהאף 2 נעזוכט איינגעריכט.

אין דעם ערסטען געזוכ ווירד דעם נעריכטס האף דיא קלאגע אינטערבייטעט. דאס דיא פערדעטגען אינגעקלאגטען בעריכטס 2 מאָנאטען איינגעשפערט זונד, אהנע דאס געגען דיעזע לבען דיא אדעינטליכע שטראפאנטערזוכונג בעגאנגען העטטע. עס הייסט אללגעמיין, דיא זאכע אין אזן דער פאראנטערזוכונג. דיא פאראנטערזוכונג בעשטענדט זיך יעדאך אויך דיא אויסאפיזשיזע דער טהיילנעהמער אן דעם פערברעכען. זאבאלד יעדאך דער אונטערזוכונגסריכטער אין אזנס דיא פערבעכער ענטדעקט צו האבען גלויבט, זא העטטע ער געגען אזנס דען אנטראג אויף פערזעטצונג אין דען אנקלאגעשאנד זאפארט שטאללען זאללען. דיעס איזט יעדאך ביז היטט נוכ נעשעהען. אונד דענ נאך ווירדען זיא טעגליך צו פערהאר גענאממען, מיט צייגען דאס אנדענקען. אונד ווירדען אויך צייגען אין שוואר געגאממען. צו דיעזעם האט דאס נעריכט נוכ דאס רעכטע, זא לאנגע נוכ דיא אר. דענטליכע אינטערזוכונג אין בעזעשיידען איזט. וואס דיא א רואכע איזט, דאס דער נעריכסהאף נוכ נאך דער פארשריפט זיך האלט, אונד אין פארגעהען בעזאלגט. וזולכעס אין דער פאראנ. טערזוכונג נוכ עערליכט איזט. א יזט אונס אונער. קלערליך. זאללטע זיך דער נעריכסהאף צור אויפ. נאבע געשעללט האבען. דיא אנגעבראכטע ערמאר. דונג עסמהער שאלומאשיס א י נ צ י נ ג אונד א ל ל י ן צו אונזערע לאסטען נאכגעוויזען — דיעס קאנן דאך נוכ דאס צייל דעס נעריכ. טעס זיין.

דיא אונטערזוכונג האט דיא אויפאבע, דיא אורזאכע אונד אומשטענדע דער פערשוואנדענען עסמהער קלאגעשריפט, דיא נעשעהען צו עגמ. דערקען. איזט עס דענן נוכ מא גלוך. דאס עסמהער שאלומאשיס נאך אם לבען דיא, זיא קאנן איינען זעלבסמארד פארבוט האבען, אונד קאנן אויך ערמארדעט ווערדען זיין. זיערט יעדאך דאס אונ. טערזוכונגסריכט איסטשלעליך אונס אלס דיא אזרהבערד דעס מארדעס אן, זא העטטע מאן אונס זאפארט אונטעראנקלאגע ششللען זאللען.

אין דער פאראנטערזוכונג זנד ווירד אהנע

פאָלליעטאָן.

יודא אונד ראם.

(58-טע פאָרזעטצונג.)

ווערענד דיא אבגעגעזוהנטען פאָרגענגען אין דעם פאלאסטע דער שאבאטלעטס זיין ערגאיינגעגען, וואורדע פאסוס בן יהודה נעפאנגעלך אינגעראבט אונד איז אצללעך ראבי קיקאם נעפיהרט.

„נון פאסוס, (פראגט ראבבי קיקאם) דיא האסט מיר דאך זא ווייזון ראשה נעגעבען, אין מיך פאר דעם מארדע צו בעזואכרען! האסט דיינע ווערהיידיגע זעלבסט נוכ צו שעטצען פערמאגסט?"

פאסוס הייסצט.

„הייל דיר, ראבבי קיקאם, (שפראך ער) דאס דיא אים דיר אבשעטצערדע וזזללען ליידעסט. ווערענד אך וזזגנן נאלטשטיגער דינגע צום מארדע פערארבייטלט ווערדע. דיא אבגיינ דעם שאבאטלעטס גלעטסטעס עס נאך מיינעם הייסען אונד דאדורך דאס מאן אללדע־ליי פאלשע אנקלאגען נעגען מיך ערזאנגען, אים מיין אינגעזטהום צו קאפזפערען."

נאך דעם מארדע דער רוזאם נעגען ראבבי קיקאם העלל אויף. ער שפראך דאס מארדסאנטשיל אכער אין אונס אונד בע. פאהל, דאס ער אונטער דעם נרזיזאפסטען אונד אוטסנ. וכשפסטען מאדשערן הינגעריכטעט ווערדען זאللע.

אם פערזאמנונגסאאל, אין דער מאָרגענדעמערונג, וואורדע ראבבי קיקאם אין דען האף דעם נעפאנגענסטס נעפיהרט. איינע נאָפּע מענשענמענגע וואר פערזאמעלט. אויף אינגם ערהאבענען זיטצע וואס מיגאם רוזאם. ער נעראבסט, זיך אן דער קוואלען אונד דעם אבסטאנדשיא דיינעם אפפערס צו ווידען, אם וואר אין פרייהייט פער.

אנדענגעסעטס. דאס ווייגאפפער, וזולכעס אן אידס אללעטע דארגעבראכט ווערדען, וואר דער נאָפּע לערהיר אונד אפטער דיינעם אללקעס. אן ווייזהיים אויפרייכט, וואר ער שעטצט אללע לייגע אונד מלדע נעגען אללע דינע מיט. מענשען נעזוטען. נע האטטע אין מענש אין האנטעס וואָרט אאן אידס פערזאמסין; וזולכסס פערבעגען נע. נעגאנזער לערהסט ער מלדע אונד נאכוזס. ער האטטע דאס אלטער אינגעגעס נעגאנגען דיינעם שטה. ער הייסט אבער טאָפּען ווינער 120 אהרע וואר דינע נעשאללט נאך קרעפטען, זיין אינע אונגעשרעכט, זיין נייטס אינגעקאנען.

ראבבי קיקאם וואורדע אן אינען שאאלל נעגונדען. דיא ראשטען הענגערסקנכטע דיינסטען אידס מיט נלדיגע. דען גאנגען דאס פלייש אאם ליבע; אבער קיין לייט דעם מערגעגס עגגאנגד זיך דינעם מונדע.

דער טאג בנגאנגן זיך דאלדען לינס צו שפנגען, אונד פורסטנן פערבטע דיך אים אסטן דער היממעל. דא לעגטע ראבבי קיקאם דינע האנד אויף דיא אייגען אונד דיעס מיט לוטטער שטממע:

„הארר ישראל, הער עוינע, אונזער נאָפּם. דער עוינע אינס אינצע! נעפ־יעזען דיא דיר נאָפּע דער הערר. לבסקיים דיינער רעגיערונג אומסטר אונד עוינ! אונד דיא זאללסס לייגען דען עוינען דיינען נאָפּס אין מיינ נאָפּס אין נאָ. צען הערצען, מיט דיינער נאנצען זעלע אונד מיט אללעם דיינעם פערמאגען."

„דיינער מענש איזט אין צוטרעגע, (שריע מיגאם רוזאם). ער האט אין צוטרעגע־שטרעמע נעגאממען, דאס אירן שטרעגען אונד אפפערגאנגענליך מאכט!"

אונד דיא שלוסס מראשען נעהער צו דער ריכט־שטעטטע דעם מטטערס, אונד ראבבי מאיר שפראך:

„ראבבי, ראבבי, אונד אנדערע הערען בלוטפע, ווייל דוא זא שטרעקליך לידדיג מוסט."

„דייגע גלייכסטען קינדער, (אנטוואָרטעט דער ראבבי) בריינגט נוכ אום מיך? אך, בן אם עזללע מייגע ווינשע אנגעלאנגט, אטטאע אדרעל לאנג עזרעע אד מיד הראנאל. מיין לעבען פיר דיא הייליגען דעם נאָפּטסען נאָפּטס הייליגען, וזוא עס הייסט: אונד דיא אללסס לעבען דען עוינען דיינען נאָפּס מיט דיינעם נאנצען דער. צען, מיט דיינער נאנצען זעלע אונד מיט אלל דיינעם מאָגען, דיעזע אינגעללעכע לייבע, דיא דיינעם מאן דיא בעססער בעזינגן, אלס דארדיך, דאס מאן עלבסס דיא ווערדע, זולכסס דאס לעבען הינגעבט צור הייליגונג דעס נאָפּטסען נאָפּטס!"

אונד אוידס נייע בעגאנגען ער: „האָרע ווידאל, דער עוינע, אונזער נאָפּס, דער עוינע אוידס אינצע!"

אונד אלס ער אויפגעסטאנדען דיא וואָרט: „אינצע" אויס־שפראך, דא ערהיבלט אינען דער מאָרגעסשאָפּ, אונד דיינע זעלע שוואנג זיך עפפאר צו דען היממלישען גע. פילדען.

מיגאם רוזאם לייגט דיא ליינע אין דאס נעפגענגנס צוריקבריינגען אונד אין אינער אללע פערשלעסען; דאס זאללסס זיא פערמאָרגען אונד פערפיللען.

אן דער נאכט נאך דעם אינסאנאבע דעס פעיזאר־נגנסאפגנס וואורדע ראבבי יהושע אום נעראבע אוים דעם שלאפע נעוועקט. אין מאנן שפאנד פאר אוים אונד שראפ:

„וואכט אויף, ראבבי, אונד הילף מיר, דיא ליינע אונזערעס נאָפּטע לערהרעס צור ערדע נעשאפפען. אך בין אין דען בתן אונד בעראפ דיא אנגעשטאנדען.

שעולל עראפ זיך ראבבי יהושע פאן דיינעם לאנגע אונד פאלנשע דעם פערפרדע. אלס דיא בייא דעם נעפענגנ. נעסס אנקאמען, פאנדען זיא דיא מהרען דעפוללבען ווייס אפפען; דיא פקרקערטרסטער, נעפאנגענוערדע, אונד דיא דאס נעפענגנס בעזואכנדען פאלראשען לאנגן אים

אנדענגעסעטס. דאס ווייגאפפער, וזולכסס אן אידס אללסע דארגעבראכט ווערדען, וואר דער נאָפּע לערהיר אונד אפטער דיינעם אללקעס. אן ווייזהיים אויפרייכט, וואר ער שעטצט אללע לייגע אונד מלדע נעגען אללע דינע מיט. מענשען נעזוטען. נע האטטע אין מענש אין האנטעס וואָרט אאן אידס פערזאמסין; וזולכסס פערבעגען נע. נעגאנזער לערהסט ער מלדע אונד נאכוזס. ער האטטע דאס אלטער אינגעגעס נעגאנגען דיינעם שטה. ער הייסט אבער טאָפּען ווינער 120 אהרע וואר דינע נעשאללט נאך קרעפטען, זיין אינע אונגעשרעכט, זיין נייטס אינגעקאנען.

ראבבי קיקאם וואורדע אן אינען שאאלל נעגונדען. דיא ראשטען הענגערסקנכטע דיינסטען אידס מיט נלדיגע. דען גאנגען דאס פלייש אאם ליבע; אבער קיין לייט דעם מערגעגס עגגאנגד זיך דינעם מונדע.

דער טאג בנגאנגן זיך דאלדען לינס צו שפנגען, אונד פורסטנן פערבטע דיך אים אסטן דער היממעל. דא לעגטע ראבבי קיקאם דינע האנד אויף דיא אייגען אונד דיעס מיט לוטטער שטממע:

„האָרע ישראל, הער עוינע, אונזער נאָפּם. דער עוינע אוים אינצע! נעפ־יעזען דיא דיר נאָפּע דער הערר. לבסקיים דיינער רעגיערונג אומסטר אונד עוינ! אונד דיא זאללסס לייגען דען עוינען דיינען נאָפּס אין מיינ נאָפּס אין נאָ. צען הערצען, מיט דיינער נאנצען זעלע אונד מיט אללעם דיינעם פערמאָגען."

„דייגער מענש איזט אין צוטרעגע, (שריע מיגאם רוזאם). ער האט אין צוטרעגע־שטרעמע נעגאממען, דאס אירן שטרעגען אונד אפפערגאנגענלייך מאכט!"

אונד דיא שלוסס מראשען נעהער צו דער ריכט־שטעטטע דעם מטטערס, אונד ראבבי מאיר שפראך:

„ראבבי, ראבבי, אונד הילף מיר, דיא ליינע אונזערעס נאָפּטע לערהרעס צור ערדע נעשאפפען. אך בין אין דען בתן אונד בעראפ דיא אנגעשטאנדען. שעולל עראפ זיך ראבבי יהושע פאן דיינעם לאנגע אונד פאלנשע דעם פערפרדע. אלס דיא בייא דעם נעפענגנ. נעסס אנקאמען, פאנדען זיא דיא מהרען דעפוללבען ווייס אפפען; דיא קרקערטרסטער, נעפאנגענוערדע, אונד דיא דאס נעפענגנס בעזואכנדען פאלראשען לאנגן אים